

תורה שבעל-פה

בית, חינוך ומשפחה

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	(15×4)	—	60	נקודות
פרק שני					
או	—	(10×4)	—	40	נקודות
פרק שלישי					
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

המשך מעבר לדף ◀

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (60 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 15 נקודות).

1. א. "כל מי שאין עוסק בפריה ורביה [...] כאילו ממעט הדמות" – הסבר את הביטוי המודגש. (5 נקודות)

ב. (1) כתוב הסבר להלכה שקיום מצוות "פרו ורבו" הוא במסגרת הנישואין בלבד.
(2) על פי ההלכה, אישה אינה חייבת במצוות "פרו ורבו". כתוב הסבר אחד להלכה זו. (10 נקודות)

2. א. יש מחלוקת בין הפוסקים בשאלה אם אדם רשאי לאחר את נישואיו שנים רבות כדי שיוכל ללמוד תורה. כתוב את שתי הדעות, ונמק אותן. (6 נקודות)
ב. (1) מדוע הרהורי עברה קשים מעברה? כתוב שני הסברים.
(2) יש המלצה שלא להינשא בגיל צעיר אף אם מטרת הנישואין להתגבר על יצר הרע והרהורי עברה. מהו הנימוק להמלצה זו? (9 נקודות)

3. א. חתן רשאי לברך את ברכות האירוסין, אולם ברוב קהילות ישראל נהוג שהרב הוא המברך אותו.
כתוב שני נימוקים למנהג זה. (5 נקודות)
ב. במשנה במסכת קידושין כתוב: "האישה נקנית בשלוש דרכים".
כתוב את ההבדל בין קניין של חפץ לקניין שבקידושי אישה. (6 נקודות)
ג. באיזה שלב בחתונה נהוג לקרוא את הכתובה, ומדוע? (4 נקודות)

4. א. (1) הרש"ר הירש כתב כי נישואי יצחק ורבקה משמשים דוגמה לדורות הבאים, לנישואין בישראל.
מה אפשר ללמוד מן הנישואין של יצחק ורבקה?
(2) איש ואישה נדרשים לרגישות הדדית רבה בחיי הנישואין.
כתוב שתי דוגמאות מן המקורות (הנהגה או הלכה) המבטאות רגישות זו.
(10 נקודות)
- ב. "הקשר הטוב בין איש לאשתו יהיה כאשר שניהם יגיעו למעלת הנתינה" (הרב אליהו דסלר).
מהי התרומה של "מעלת הנתינה" לביסוס קשר טוב בין בני הזוג? (5 נקודות)
5. א. (1) הרב חיים דוד הלוי כתב: "עיקר חינוך הבנים אֵינו בדברים בלבד או בזה שירכוש להם לולב טלית ותפילין".
אם כן, מהו עיקר החינוך, לדעתו?
(2) "חנך לנער על פי דרכו" (משלי, כ"ב, ו') – כתוב שתי הנחיות לחינוך צעירים שנלמדו מפסוק זה.
(10 נקודות)
- ב. אילו חובות יש להורים כלפי ילדיהם גם כשהם גדולים? כתוב שתי חובות. (5 נקודות)

◀ המשך בעמוד 4

פרק שני (שאלות על פרקים א-יא מהחוברת) (40 נקודות)

אם בחרת בפרק זה, ענה על ארבע מהשאלות 6-10 (לכל שאלה — 10 נקודות).

6. "קשה לזווגם כקריעת ים סוף".

- א. הסבר את הקושי לזווג איש ואישה, והסבר את הדימוי של זיווג איש ואישה לקריעת ים סוף. (5 נקודות)
- ב. הרב צבי יהודה קוק הצביע על השונות בין איש לאישה, אך הדגיש בדבריו שיש להם גם מכנה משותף רחב.
- הסבר מהו המכנה המשותף, וכיצד שני הצדדים משלימים זה את זה. (5 נקודות)

7. א. (1) מה העדים צריכים לעשות בזמן החופה?

(2) מהי מטרת העדות של עדים אלה?

(5 נקודות)

ב. כתוב שני מנהגים במעמד החופה שקשורים לזיכרון ירושלים, וכתוב את טעמם.

(5 נקודות)

8. א. הרב יוסף דב סולובייצ'יק הצביע על הבדל מהותי בין היהדות ובין הנצרות והפילוסופיה היוונית בנוגע לחיי נישואין.

מהו הבדל מהותי זה, וכיצד הוא בא לידי ביטוי במצווה בתורה? (6 נקודות)

ב. "אף על פי שאשתו של אדם מותרת לו תמיד, ראוי לו לתלמיד חכם שינהיג עצמו בקדושה" (רמב"ם).

כתוב שתי הנהגות שמביאות לידי קדושה בחיי האישות. (4 נקודות)

9. א. מהי "נידה" ומהי "זָבָה"? (3 נקודות)

ב. בתקופת התלמוד "בנות ישראל החמירו על עצמן" שלא יהיה הבדל בין נידה לזָבָה,

וחכמים ראו בחומרה זו דוגמה ל"הלכה פסוקה".

מדוע בנות ישראל "החמירו על עצמן", ומה פירוש המושג "הלכה פסוקה"? (7 נקודות)

10. מושגים ושאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף — 5 נקודות).

א. באר והדגם את המושג "פסולי חיתון".

ב. מה הם שני התנאים ההכרחיים לטבילה כשרה במקווה טהרה כשר?

ג. מאיזה נושא בתורה נלמדה חובת כיסוי הראש לאישה? באר כיצד למדו חובה זו.

פרק שלישי (שאלות על פרקים א-ו, י-יד) (40 נקודות)

אם בחרת בפרק זה, ענה על ארבע מהשאלות 11-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).

11. "קשה לזווגם כקריעת ים סוף".

- א. הסבר את הקושי לזווג איש ואישה, והסבר את הדימוי של זיווג איש ואישה לקריעת ים סוף. (5 נקודות)
- ב. הרב צבי יהודה קוק הצביע על השונות בין איש לאישה, אך הדגיש בדבריו שיש להם גם מכנה משותף רחב.
- הסבר מהו המכנה המשותף, וכיצד שני הצדדים משלימים זה את זה. (5 נקודות)

12. א. (1) מה העדים צריכים לעשות בזמן החופה?

(2) מהי מטרת העדות של עדים אלה?

(5 נקודות)

- ב. כתוב שני מנהגים במעמד החופה שקשורים לזיכרון ירושלים, וכתוב את טעמם. (5 נקודות)

13. א. הרב יוסף דב סולובייצ'יק הצביע על הבדל מהותי בין היהדות ובין הנצרות והפילוסופיה היוונית בנוגע לחיי נישואין.

מהו הבדל מהותי זה, וכיצד הוא בא לידי ביטוי במצווה בתורה? (6 נקודות)

- ב. "אף על פי שאשתו של אדם מותרת לו תמיד, ראוי לו לתלמיד חכם שינהיג עצמו בקדושה" (רמב"ם). כתוב שתי הנהגות שמביאות לידי קדושה בחיי האישות. (4 נקודות)

14. א. כשחכמים הציעו לרבי אלעזר בן עזריה להתמנות לנשיאות, הוא ביקש להיוועץ באשתו. מדוע? (5 נקודות)

- ב. חז"ל למדו שדין בן סורר ומורה מתקיים רק אם ההורים שווים "בקול, במראה ובקומה". מהו המסר החינוכי שלמדו מכאן המפרשים? (5 נקודות)

15. מושגים ושאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

- א. באר והדגם את המושג "פסולי חיתון".
- ב. מהי החשיבות בקביעת עתים לתורה ללומד ולמשפחתו?
- ג. מה הם שני התנאים ההכרחיים לטבילה כשרה במקווה טהרה כשר?

בהצלחה!